

ISBN: 978-605-7949-15-8

© 2018 Ketebe Kitap ve Dergi Yayıncılığı A.Ş.

Ketebe Yayınları: 97

Kırk Soruda Dizisi

Editör

Aykut Ertuğrul

Kapak

Harun Tan

Düzeltili

Cihan Aldık

Mizanpaj

Nilgün Sönmez

1. BASKI

Aralık 2018
İstanbul

ketebe.com

Ketebe Yayınları

Sertifika No. 34989

Maltepe Mahallesi Fetih
Caddesi No: 6 Dk: 2
Topkapı 34010 İstanbul
Tel: 212.612 29 30
e-mail: ketebe@ketebe.com

Baskı ve Cilt

İhlas Gazetecilik A.Ş.
Matbaa Sertifika No: 12227
Merkez Mah. 29 Ekim Cad.
İhlas Plaza No: 11 A/41
Yenibosna Bahçelievler / İstanbul
Tel: 212.454 37 11

© Eserin her hakkı anlaşmalı olarak Ketebe Kitap ve Dergi Yayıncılığı A. Ş.'ne aittir.
İzinsiz yayınlanamaz. Kaynak gösterilerek alıntı yapılabilir.

40 Soruda Türk Romanı

HAZIRLAYAN
MEHMET NARLI

KETEBE

Mehmet Narlı

1963'te Kahramanmaraş'ta doğdu. İlk ve orta öğrenimini aynı şehirde gördü. Ondokuz Mayıs Üniversitesi Eğitim Fakültesi Türk Dili ve Edebiyatı Bölümü'nden mezun oldu. Bir süre öğretmenlik yaptıktan sonra 1994'te Sütçü İmam Üniversitesi'nde asistan oldu. Aynı üniversiteden 1996'da yüksek lisansını, Hacettepe Üniversitesi'nden 2000 yılında doktorasını tamamladı. 2008 yılında doçent, 2013 yılında profesör oldu. Halen Balıkesir Üniversitesi Fen Edebiyat Fakültesi'nde öğretim üyesidir. *Dolunay*, *Kırağı*, *Kanat*, *Türk Edebiyatı*, *Yedi İklim*, *Hece*, *Varlık*, *Dergah*, *İtibar*, *İzdiham* gibi dergilerde şiir ve edebiyat eleştirileri; *Türk Dili*, *Türkbilgi*, *İlmi Araştırmalar*, *Yeni Türk Edebiyatı Araştırmaları* gibi dergilerde akademik yazılar yayımlıyor. 2007 yılında Türkiye Yazarlar Birliği tarafından inceleme dalında yılın yazarı ödülünü aldı.

Kitapları: *Ömürlük Yara* (Şiir), *Dil Kapısı* (Şiir), *Ruhumun Evveliyatları* (Şiir), *Çiçekler Satılmasın* (Şiir), *Orhan Kemal'in Romanları Üzerine Bir İnceleme* (İnceleme), *Cumhuriyet Dönemi Türk Şiiri* (Araştırma), *Roman Ne Anlatır* (İnceleme), *Şiir ve Mekan* (İnceleme), *Şiir Çözümlemeleri* (İnceleme), *Edebiyat ve Delilik* (İnceleme), *Çağdaş Türk Romanı* (Araştırma), *Roman Sevdaları* (Eleştiri) *Şiir Burcu* (Eleştiri) *Öykü Burcu* (Eleştiri), *Kahire ve Paris Notları* (Günlük)

İçindekiler

Önsöz.....	11
------------	----

Türk Romanının Kuruluşu, Gelişimi

Fazıl Gökçek

1. Bir edebi tür olarak Türk romanının ortaya çıkışının tarihsel süreci ve bu süreç içindeki özellikleri hakkında neler söyleyebilirsiniz?..... 17
2. Türk Romanının kuruluş yıllarında ortaya çıkan “tercüme”, “adaptasyon”, “telif” adlandırmalarından ne anlamalıyız?... 20
3. Kuruluş ve gelişim süreçlerinde romanlarımızda görebildiğiniz veya romancılarımızın dile getirdiği, atıf yaptığı yerli kaynaklar var mıdır? Varsa bunların romanımız ve romancılarımız üzerindeki etkileri nelerdir? 23
4. Kuruluş ve gelişim süreçlerinde romanımızda görebildiğiniz veya romancılarımızın dile getirdiği, atıf yaptığı Batılı kaynaklar var mıdır? Varsa bunların romanımız ve romancılarımız üzerindeki etkileri nelerdir? 26

Sabahattin Çağın

5. Türk romanı için “kurucu yazar”ların ve/veya “kurucu metin”lerin varlığından söz edebilir misiniz? 29

6. Edebiyat tarihlerinde “Tanzimat Romanı”, “Servet-i Fünun Romanı”, “İkinci Meşrutiyet Romanı” ve “Cumhuriyet Romanı” gibi adlandırmalar var. Bu adlandırmalar, dönemi vurgulamalarının yanı sıra bazı farklılıkları da işaret ederler mi? 32
7. Cumhuriyet yıllarından itibaren “Köy Romanı” “Aydın Romanı”, “İşçi Romanı”, “Postmodern Roman” gibi örneklerde görüleceği üzere adlandırmalarda dönem vurgusunun kaybolduğu daha çok içerik ve teknik vurgusunun öne çıktığı görülmektedir. Bu değişmeyi nasıl açıklarsınız? 36
8. Türk romanını, roman anlayışlarına ve romanların teknik/ tematik özelliklerine göre ana hatlarıyla tasnif edebilir misiniz? 38

Tür Romanı Etrafında Kuramsal Tartışmalar / Eleştiriler

Ertan Örgen

9. Başlangıcından bugüne romanın ne olup olmadığı konusundaki tartışma ve eleştirileri özetlemek mümkün müdür? 43
10. Romanımızın daha kuruluş yıllarında “hayaliyyun-hakikiyyun” (romantizm-realizm) tartışmaları var. Bu çerçeveden yola çıkarak Türk romanının düşünce hareketleriyle, felsefe ve siyasal ideolojilerle ilişkisini/bağını romancılara ve romanlara atıf yaparak değerlendirebilir misiniz? 47
11. Romanımızın kuruluş yıllarında en çok tartışılan konulardan birinin de “millî roman” olduğu görülür. Bu tartışmanın esası nedir? Bugünkü romanımız için de bu tartışma geçerli midir? 52

Şaban Sağlık

12. Türk romanını kendi içinde “modern”, “modernist” ve “postmodern” süreçler içinde değerlendirmemiz mümkün mü? Mümkünse hangi romanlar/romancılar üzerinden bu değerlendirme yapılabilir? 54
13. Tanzimat döneminden bugüne romancılarımızı ve yayımlamış oldukları romanları, “popüler” ve “estetik kültürel” nitelik bakımından bir sınıflandırmaya tabi tutsak, ana hatlarıyla ortaya nasıl bir tablo çıkar? 60
14. Türk romanı üzerine yapılan belli başlı eleştirileri, bakış açıları ve yöntemleri bakımından kısaca değerlendirir misiniz?..... 68

Türk Romanında Terimler / Teknikler

Ebru Burcu Yılmaz

15. Bir anlatıyı/hikâyeyi roman olarak kabul ettiren yapısal özellikler, teknikler ana hatlarıyla nelerdir?..... 75
16. Diyalog, monolog, iç monolog, leitmotive, gösterme, anlatma, geriye dönüş, bilinç akışı, montaj, metinlerarasılık, üstkurmaca, çoklu bakış açısı gibi anlatım tekniklerini tanımlayabilir misiniz?..... 84
17. Mektup, günlük, rüya gibi anlatım formlarını romanımız bağlamında kısaca tanımlayabilir misiniz? 90
18. Anlatım teknikleri bakımından öncü olan, yol açan romanlarımız hangileridir? Kısaca değerlendirir misiniz?.... 97

Alaattin Karaca

19. Anlatıcı, zaman, mekân, kişiler gibi romanın yapısını kuran öğeleri kısaca tanımlayabilir misiniz? 106
20. Bakış açısı, konu ve tema gibi romanın anlam alanını belirleyen öğeleri kısaca tanımlayabilir misiniz?..... 116

21. Bu çerçevede Türk romanının kendine özgü özellikleri var mıdır ve roman tarihimiz içinde bu öğelerin niteliklerinde belirgin değişimler olmuş mudur?..... 119

Türk Romanında Türler

Mehmet Samsakçı

22. Bir romanın belirli bir türe konulabilmesi, konusuyla mı yapısal özellikleriyle mi ilgilidir? 125
23. Aşk Romanı, Polisiye Roman, Tarihi Roman, Biyografik Roman, Köy Romanı, Fantastik Roman, Macera Romanı, Çocuk Romanı, Gençlik Romanları, Yeraltı Romanları gibi adlandırmalar, roman türü olarak anlam kazanmış durumda. Bu yaklaşımı esas alarak her birini kısaca tanımlayabilir misiniz? 128
24. Türk romanında yukarıda belirttiğimiz türleri temsil edecek romanlar hangileridir, kısaca değerlendirebilir miyiz? 132

Leyla Burcu Dündar

25. Bazı türlerin (Aşk Romanı, Polisiye Roman, Fantastik Roman, Biyografik Roman vs.) bazı dönemlerde yoğun ilgi görmesinin sebepleri ne olabilir? Romancılarımızın bazı türlerde başarılı (örneğin Biyografik Roman) bazı türlerde başarısız (örneğin Yeraltı Romanları) olduklarını söyleyebilir miyiz? 141

Türk Romanı Ne Anlatır?

Berna Uslu Kaya

26. Tanzimat yıllarından bugüne Türk romanının ne anlattığının kültürel ve sosyal değişmelerle ve devletin siyasal ve ideolojik yaklaşımları ile ilişkisini kısaca belirleyebilir miyiz? 151

27. İlk romanlardan bugüne Türk romanının ana problemleri nelerdir? O günden bugüne işlenmeye devam edilen veya unutulmuş problemler var mıdır? 155
28. İlk romanlardan bugünkü romanlara kadar “alafrangalaşma, yanlış Batılılaşma, Doğu -Batı çatışması, yabancılaşma” gibi farklı isimleştirmelerle Türk romanında bir problemin devam ettiği anlaşılıyor. Örnek romanlara atıflar yaparak bu problemin işlenişindeki farklılaşmayı, algı değişmesini gösterebilir miyiz? 166

Müge Göncü

29. Türk romanının kendi tarihine (Anadolu öncesinde Türkler, Osmanlılar, Millî Mücadele) yönelmesinde belirgin bakış açısı farklılıkları var mıdır? Varsa bu farklılıkları romanlara ve yazarlara atf yaparak belirtebilir misiniz? 171
30. Türk romanında işçileri, köylüleri anlatan romanlar hangileridir ve bunların işçi ve köylü problemlerine bakışlarının özellikleri nelerdir? 176

Müge Göncü - Şaziye Durukan

31. Türk romanında demokrasi ve darbeler probleminin de yoğunlukla işlendiği görülüyor. İlgili romanların problemi nasıl işlediklerini değerlendirir misiniz? Bu çerçevede roman ve hapisane ilişkisine de değinebilir misiniz? 181

Fatma Sönmez

32. Anadolu taşralarından büyük şehirlere, Türkiye’den Almanya’ya (Avrupa’ya) ve Balkanlar’dan, Kafkaslardan Türkiye’ye olan göçün Türkiye’de önemli kültürel ve sosyal değişimler, çatışmalar, yenilenmeler doğurduğu bir gerçek. Türk romanının bu göç problemi ile ilişkisini anlatır mısınız? 189
33. Türk romanının bir “aydın tipolojisi” var mıdır? “Türk romanı ve aydın” denilince hangi romanları söz konusu edebiliriz? 197